

INFORMACIÓ GENERAL DE L'ESPAI NATURA 2000			
Nom espai	Meandres del Ter		
Codi espai	ES5110026		
Superfície de l'ampliació (ha)	460,09		
Superfície total de l'espai (ha)	460,09		
Regió biogeogràfica	Mediterrània (MED)	Marina Mediterrània (MMED)	Alpina (ALP)
	X		
Tipologia d'espai (GOV/112/2006)	Espais d'aigües continentals		
Objecte			
<p>Origen de la proposta: Degut a la proposta, originada en el marc del projecte europeu LIFE ALNUS, i a la millora del coneixement més detallat de l'àmbit del riu Ter a la comarca d'Osona, es proposa la incorporació d'aquest nou espai perquè esdevingui espai XN2000, que es podria denominar Meandres del Ter. D'acord amb l'Informe de la Natura a Catalunya 2020, relatiu a l'apartat de l'estat de conservació de la biodiversitat en les aigües continentals, a l'Informe d'aplicació de la Directiva Ocells (art.12) i Directiva Hàbitats (art. 17) a Catalunya pel període 2013-2018, relatiu a l'avaluació de l'estat de conservació dels hàbitats i espècies d'interès comunitari vinculat als espais fluvials, i a la informació derivada en el marc del projecte europeu LIFE ALNUS, centrada en les vernedes i altres boscos de ribera, en l'àmbit de la conca del riu Ter, a la comarca d'Osona, es considera proposar un nou espai de XN2000, com a Lloc d'interès comunitari (LIC), amb el nom Meandres del Ter i codi ES5110026.</p>			
Figura de l'espai Natura 2000 objecte de la proposta	Lloc d'Importància Comunitària (LIC)	Zona Especial Protecció per a les Aus (ZEPA)	
	Nou espai	Ampliació d'un espai existent	
	X		
Descripció de l'espai:			
<p>En aquest àmbit del riu Ter al seu tram mitjà, on conviu l'activitat humana, agrícola, silvícola i industrial, el pendent suau amb què el riu travessa la plana de Vic afavoreix la creació de meandres i diverses illes fluvials. El Ter serpenteja i també canvia de direcció espectacularment, de nord-sud cap a l'est. En aquest tram, aprofitant el desnivell suau i l'espai suficient per a construir-hi rescloses, sobretot per a generar força motriu, hi destaquen les colònies industrials del segle XIX més rellevants del Ter: Borgonyà, Vila-seca.... Hi ha testimonis nombrosos de l'aprofitament del riu en un patrimoni cultural ric, com es mostra al Museu del Ter i al patrimoni que l'envolta i conforma (resclosa de la Teula i canal industrial de Manlleu, turbina Fontaine, etc.).</p> <p>És un territori característic de la muntanya mitjana, configurat per un sector de la Serralada Transversal, representada per la serra de Milany i l'altiplà del Collsacabra, i per la plana de Vic. Al mateix temps que posseeix paisatges culturals de la industrialització, aquest espai conserva hàbitats naturals d'alt valor, proporciona refugi i recursos a una gran varietat d'espècies, destacant-hi especialment els ocells. S'hi concentra una gran diversitat d'hàbitats naturals: franges de bosc de ribera, en alguns casos molt extenses (com és el cas del meandre del Gelabert, a Manlleu), prats inundables, basses temporànies, platges de sorra i còdols, etc. Hi destaquen dues illes, la de les Gambires i la del Sorral. Aquesta darrera, que va patir extraccions d'àrids i va ser ocupada durant molts anys per una explotació de pollancre, l'any 2010 va ser objecte d'un projecte de restauració de la vegetació de ribera coordinat pel Centre d'Estudis dels rius Mediterranis i posseeix un acord de custòdia inscrit al registre de la propietat amb objectius de</p>			

conservació per un mínim de 30 anys. La seva restauració hidromorfològica, juntament amb la de l'illa de les Gambires, es preveu culminar en el marc del projecte Life Alnus, l'any 2021, coordinat pel Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya.

Els arbres de ribera autòctons són el vern (*Alnus glutinosa*), els salzes (*Salix alba*, *Salix purpurea*, *Salix eleagnos* i *Salix caprea*), el freixe de fulla gran (*Fraxinus excelsior*), el tell de fulla gran (*Tilia platyphyllos*), el pollancre (*Populus nigra*) i, bastant localitzadament, l'àlber (*Populus alba*), entre d'altres. L'arbre més abundant actualment és el salze blanc, predominant-hi o formant claps en boscos de ribera mixtos. A l'estrat arbustiu s'hi desenvolupa el romegueró i l'esbarzer, entre d'altre espècies. Arran d'aigua també hi abunden l'ortiga, el jonc i la balca. En alguns sectors, es formen tapissos de lliri de neu (*Galanthus nivalis*).

En aquest espai hi són molt abundants els ocells i, a més, és un bon lloc per a la seva observació. Les espècies presents que voregen la situació d'amenaçades són, entre d'altres, la merla d'aigua (*Cinclus cinclus*), el corriol petit (*Charadrius dubius*) i el blauet (*Alcedo atthis*). Hi destaca molt especialment el martinet de nit (*Nycticorax nycticorax*), que hi constitueix una de les colònies nidificants més importants de Catalunya, juntament amb altres espècies d'ocells ardeids més comuns, com el brenat pescaire (*Ardea cinerea*), el martinet blanc (*Egretta garcetta*) i l'esplugabous (*Bubulcus ibis*). Hi crien unes 300 parelles, possiblement gràcies a la tranquil·litat de l'entorn (la finca d'Espadamala de Baix va ser el primer Refugi de Fauna Salvatge d'Osona, declarat l'any 1987) i a l'existència d'arbres de grans dimensions, bàsicament verns, pollancre i roures martinencs, on fan els nius.

Entre els peixos autòctons, destaquen la bagra catalana (*Squalius laietanus*) i el barb de muntanya (*Barbus meridionalis*), en una proporció molt superior a d'altres sectors del Ter. També hi ha diverses espècies d'amfibis i rèptils, ratpenats i mamífers, com la llúdriga (*Lutra lutra*).

Municipis de l'espai:

Nom	Superfície municipal (ha)	Sup. N2000 actual (ha)	Sup. N2000 proposta (ha)	Superfície total (ha)	% municipal dins N2000 proposta
Gurb	5.116,47	----	9,68	9,68	0,19
Les Masies de Roda	1.614,41	----	101,21	101,21	6,27
Les Masies de Voltregà	2.215,10	----	59,11	59,11	2,67
Manlleu	1.724,62	----	61,46	61,46	3,56
Montesquiu	484,72	----	0,08	0,08	0,02
Orís	2.704,04	----	55,06	55,06	2,04
Roda de Ter	222,72	----	9,04	9,04	4,06
Sant Pere de Torelló	5.499,72	----	56,76	56,76	1,03
Sant Quirze de Besora	815,78	----	26,94	26,94	3,30
Sant Vicenç de Torelló	659,24	----	16,26	16,26	2,47
Santa Maria de Besora	2.493,17	----	0,66	0,66	0,03
Tavèrnoles	1.889,61	----	16,55	16,55	0,88
Torelló	1.351,60	----	47,29	47,29	3,50

Antecedents:

Al tractar-se d'una proposta de nou espai com a Lloc d'importància comunitària (LIC) no hi ha antecedents com espai de la xarxa Natura 2000 prèviament a l'objecte de la proposta.

A l'entorn del nou espai Natura 2000 proposat hi trobem altres figures establertes per altra la normativa, com la presència del Refugi de fauna salvatge Can Espadamala d'Adalt (B-RF062) i de Baix (B-RF029), així com una reserva natural fluvial amb el nom Riu Fornés (codi ES100RNF200006), d'acord amb el Reial Decret 250/2017. També hi ha la presència del "Refugi de pesca" el sector del riu Ter situat entre l'inici de la Farga Lacambra (límit superior) i la resclosa de la Riba (límit inferior). I establert acord de custòdia fluvial denominat "Riberes del Ter" amb l'objectiu de recuperar i conservar els ecosistemes fluvials del Ter.

Informació sobre els hàbitats i espècies d'interès comunitari, i altra informació complementària.

Taula HIC (Hàbitats d'interès comunitari) - Annex I de la Directiva Hàbitats

Codi	Nom	Superfície Proposta (460,09 ha)		Superfície total CAT (ha)		Increment sup. HIC (%)		Sup. HIC. & Sup. ampl. (%)	Avaluació HIC art. 17 DH (2013-2018) (MED)**
		MED	Total	MED	CAT	MED	CAT		
3150	Estanys naturals eutròfics amb vegetació natant (<i>Hydrocharition</i>) o poblaments submersos d'espigues d'aigua (<i>Potamion</i>)	Present*	Present*	76,24	108,14	---	---	---	FV
3240	Rius de tipus alpí amb bosquines de muntanya.	5,75	5,75	619,73	1.177,91	0,93	0,49	1,25	U1
3260	Rius de terra baixa i de la muntanya mitjana amb vegetació submersa o parcialment flotant (<i>Ranunculion fluitantis</i> i <i>Callitriche-Batrachion</i>)	Present*	Present*	1.470,22	1.476,46	---	---	---	U1
3270	Rius amb vores llotoses colonitzades per herbassars nitròfils del <i>Chenopodium rubri</i> (p.p.) i del <i>Bidention</i> (p.p.).	Present*	Present*	3,94	12,00	---	---	---	U2
3280	Rius mediterranis permanents, amb gespes nitròfiles del <i>Paspalo-Agrostidion</i> orlades d'àlbers i salzes	Present*	Present*	48,98	48,98	---	---	---	U1
5110	Boixedes xerotermòfiles permanents, dels vessants rocosos.	3,01	3,01	16.312,95	30.225,28	0,02	0,01	0,65	FV
6210	Prats -i fàcies emmatades- mediterrànies, seminatural, sobre substrat calcari (<i>Festuco-Brometea</i>).	0,20	0,20	8.056,55	35.457,10	0,00	0,00	0,04	XX
6220*	Prats mediterranis rics en anuals, basòfils (<i>Thero-Brachypodietalia</i>)	0,08	0,08	20.995,48	21.020,21	0,00	0,00	0,02	FV
6420	Jonqueres i herbassars gramínoides humits, mediterranis, del <i>Molinio-Holoschoenion</i>	1,22	1,22	306,83	316,95	0,40	0,38	0,27	U1
6430	Herbassars higròfils, tant de marges i vorades com de l'alta muntanya	Present*	Present*	2,30	40,77	---	---	---	U1
8210	Costers rocosos calcaris amb vegetació rupícola	0,58	0,58	18.891,99	26.144,01	0,00	0,00	0,13	U1
9130	Fagedes neutròfiles	Present*	Present*	5.856,09	10.418,19	---	---	---	U1
9150	Fagedes calcícoles xerotermòfiles	0,00	0,00	10.714,00	12.354,66	0,00	0,00	0,00	U1
9180*	Bosc de vessants rostos, tarteres o barrancs, del Tilio-Acerion.	12,54	12,54	338,19	574,30	3,71	2,18	2,73	XX
91E0*	Vernedes i altres boscos de ribera afins Alno-Padion.	36,08	36,08	4.187,69	5.491,79	0,86	0,66	7,84	U1
92A0	Alberedes, salzedes i altres boscos de ribera.	75,36	75,36	7.893,82	7.963,07	0,95	0,95	16,38	U1
9340	Alzinars i carrascars	0,75	0,75	246.356,85	262.928,20	0,00	0,00	0,16	U2
9540	Pinedes mediterrànies	0,01	0,01	259.578,16	259.578,16	0,00	0,00	0,00	U2

Present * = Hàbitat que en l'espai presenta un recobriment igual o inferior al 20% i pel qual la seva àrea és desconeguda.

**Metodologia i criteris seguits per l'avaluació de l'estat de conservació dels hàbitats de la Directiva Hàbitats.

ALP= Regió biogeogràfica alpina

MED= Regió biogeogràfica mediterrània

Tipologia de conclusions: la conclusió general de l'estat de conservació és el resultat de la combinació de la resta de conclusions (rang, àrea, estructura i funcions i perspectives futures):

FV **Favorable.** Resultat obtingut quan tots els paràmetres són FV o tres FV i un XX.

U1 **Desfavorable-inadequat.** Resultat obtingut quan hi ha un o més U1, però cap U2.

U2 **Desfavorable-dolent.** Resultat obtingut quan un o més paràmetres són U2.

XX **Desconegut.** Resultat obtingut quan hi ha dos o més XX combinats amb FV o tot XX.

La conclusió de l'estat de conservació de l'HIC és determina tenint en compte el límit facilitat per la CE de les dues regions biogeogràfiques -MED i ALP- i la seva presència/absència en les dues regions.

Taula EIC (Espècies d'interès comunitari) - Annex II de la Directiva Hàbitats

Grup	Codi	Nom científic	Nom vulgar	Increment superfície Hàbitat òptim (%)	Avaluació EIC art. 17 DH (2013-2018) (MED)**
A	1092	Austropotamobius pallipes	Cranc de riu ibèric	0,55	U2
P	1138	Barbus meridionalis	Barb de muntanya	2,26	U2
M	1355	Lutra lutra	Llúdriga	0,65	FV
M	1310	Miniopterus schreibersi	Ratpenat de cova	0,41	U2
M	1323	Myotis bechsteinii	Ratpenat de Bechstein	0,39	U2
M	1307	Myotis blythii	Ratpenat de musell agut	0,30	U2
M	1316	Miniopterus capaccinii	Ratpenat de peus grans	0,15	U2
M	1321	Myotis emarginatus	Ratpenat d'orelles dentades	0,28	U2
M	1324	Myotis myotis	Ratpenat rater gros	0,40	U2
M	1305	Rhinolophus euryale	Ratpenat de ferradura mediterrani	0,23	U2
M	1304	Rhinolophus ferrumequinum	Ratpenat de ferradura gros	0,27	U2
M	1303	Rhinolophus hipposideros	Ratpenat de ferradura petit	0,31	U1
A	1087	Rosalia alpina	Banyarriquer del faig	0,58	U2

**Metodologia i criteris seguits per l'avaluació de l'estat de conservació de les espècies de la Directiva Hàbitats.

ALP= Regió biogeogràfica alpina

MED= Regió biogeogràfica mediterrània

Tipologia de conclusions: la conclusió general de l'estat de conservació és el resultat de la combinació de la resta de conclusions (rang, població, hàbitats de l'espècie i perspectives futures):

FV **Favorable.** Resultat obtingut quan tots els paràmetres són FV o tres FV i un XX.

U1 **Desfavorable-inadequat.** Resultat obtingut quan hi ha un o més U1, però cap U2.

U2 Desfavorable-dolent. Resultat obtingut quan un o més paràmetres són U2.

XX Desconegut. Resultat obtingut quan hi ha dos o més XX combinats amb FV o tot XX.

La conclusió de l'estat de conservació de l'espècie es determina tenint present el límit facilitat per la CE de les dues regions biogeogràfiques -MED i ALP- i la seva presència/absència en les dues regions.

Altra informació complementària:

La proposat com a nou espai LIC, malgrat no ser objecte de proposta com a Zona especial conservació per a les aus (ZEPA), millora la superfície d'hàbitat òptim d'algunes espècies d'ocells d'interès comunitari identificades a l'annex I de la Directiva 2009/147/CEE (Directiva Ocells), vinculades als espais fluvials tals com el blauet (*Alcedo atthis*), o ardeids com el martinet blanc (*Egretta garzetta*) o el martinet de nit (*Nycticorax nycticorax*). Aquest darrer amb una de les colònies nidificants més importants de Catalunya, juntament amb altres espècies d'ocells ardeids més comuns, com el bernat pescaire (*Ardea cinerea*), el mateix martinet blanc (*Egretta garzetta*) i l'esplugabous (*Bubulcus ibis*). També pot afavorir la recuperació d'altres espècies d'interès com la bagra catalana (*Squalius laietanus*).

Justificació de la inclusió de l'espai a la xarxa Natura 2000:

En aquest espai el principal element d'interès comunitari que justifica la proposta de l'espai és l'HIC 91E0*, en tant que HIC Prioritari. L'eix de la conca mitja del Ter, acull trams amb representacions de les vernedes submediterrànies (estructura i composició florística descrita com a vernedes *Lamio flexuosi-Alnetum glutinosae* (O. Bolòs in Oberdorfer 1957)), i que es correspon en el sistema de classificació CORINE (classificació de tots els hàbitats a nivell de la UE, naturals, semi-naturals i artificialitzats en el CORINE Biotope Manual) amb el codi 44.3432+, vernedes (de vegades pollancredes) amb ortiga morta (*Lamium flexuosum*), de la terra baixa plujosa i de l'estat submontà.

També hi destaca, com a hàbitat de boscos de ribera que acompanya a les vernedes, l'HIC 92A0 Boscos d'albarades, salzedes i l'hàbitat d'aigua dolça l'HIC 3240 Rius de tipus alpí amb bosquines de muntanya. Així mateix pel que fa a les espècies de fauna, per l'increment de la superfície d'hàbitat òptim, esmentar l'interès de l'espai pel barb de muntanya (*Barbus meridionalis*), el cranc de riu (*Austropotamobius pallipes*), la llúdria (*Lutra lutra*) i el ratpenat de preus (*Miniopterus capaccinii*), (aquest darrer per tractar-se d'un espècie que està en perill d'extinció a Catalunya). Totes espècies de fauna estan identificades com a objectius de conservació, i la majoria com elements de conservació prioritari, en els espais de tipologia d'aigües continentals aprovats a l'Acord de Govern GOV/112/2006/de 5 de setembre, pel qual es designen zones d'especial conservació per a les aus (ZEPA) i s'aprova la proposta de llocs d'interès comunitari (LIC) (DOGC núm. 4735 – 6.10.2006).

Plànol informatiu de l'espai:

